

V Bruseli 3. júla 2024
(OR. en)

11929/24

**Medziinštitucionálny spis:
2024/0146(NLE)**

**POLCOM 218
FDI 59
ENER 366
ATO 51**

NÁVRH

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	2. júla 2024
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2024) 256 final
Predmet:	Návrh – ROZHODNUTIE RADY o prijatí Dohody o výklade a uplatňovaní Zmluvy o energetickej charte medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu a ich členskými štátmi zo strany Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2024) 256 final.

Príloha: COM(2024) 256 final

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 2. 7. 2024
COM(2024) 256 final

2024/0146 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTIE RADY

**o prijatí Dohody o výklade a uplatňovaní Zmluvy o energetickej charte medzi
Európskou úniou, Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu a ich členskými
štátmi zo strany Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu**

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Zmluva o energetickej charte (ECT) je mnohostranná obchodná a investičná dohoda, ktorá sa vzťahuje na sektor energetiky. Bola podpísaná v roku 1994 a platnosť nadobudla v roku 1998. Európska únia je zmluvnou stranou ECT¹ spolu s Euratomom, 22 členskými štátmi EÚ (od 19. júna 2024)², ako aj s Japonskom, so Švajčiarskom, s Tureckom a väčšinou krajín západného Balkánu a bývalého ZSSR, s výnimkou Ruska³ a Bieloruska⁴.

Súdny dvor Európskej únie vo veci Komstroy⁵ rozhodol, že článok 26 ods. 2 písm. c) Zmluvy o energetickej charte sa má vykladať v tom zmysle, že sa neuplatňuje na spory medzi členským štátom a investorom z druhého členského štátu, ktoré sa týkajú investície, ktorú tento investor uskutočnil v prvom členskom štáte. Rozhodcovské sudy však naďalej uznávajú svoju právomoc a vynášajú rozsudky v konaniach v rámci EÚ. Komisia 5. októbra 2022 zaslala Rade, Európskemu parlamentu a členským štátom oznámenie, v ktorom uviedla svoj zámer začať rokovania o dohode medzi Úniou, Euratomom a členskými štátmi v súvislosti s výkladom Zmluvy o energetickej charte, ktorá by zahŕňala najmä potvrdenie, že Zmluva o energetickej charte sa nikdy neuplatňovala, neuplatňuje a nebude uplatňovať v rámci EÚ, že Zmluva o energetickej charte nemôže slúžiť ako základ pre rozhodcovské konanie a že doložka o ukončení platnosti sa neuplatňuje. Tieto rokovania sa uskutočnili. Znenie vzájomnej dohody sa teraz považuje za stabilné. Parafovanie znenia, ktoré signalizuje ukončenie rokovaní, sa uskutočnilo 26. júna 2024.

• Zamýšľaná dohoda

Žiadne z ustanovení v tejto dohode neuvádza nič nové. Je odrazom judikatúry Súdneho dvora Európskej únie a je v úplnom súlade so zaužívanou pozíciou Únie vyjadrenou pri viacerých príležitostiach, a to aj na verejnom súde v jurisdikciách tretích krajín. V odôvodneniach dohody sa uvádza história a kontext dohody, najmä pokiaľ ide o výklad práva Únie, ako ho vydal Súdny dvor Európskej únie, a uznáva sa to, že vydávanie rozsudkov v rozhodcovských konaniach v rámci EÚ narúša účinné vykonávanie práva Únie. V jedinom hmotnoprávnom ustanovení (článok 2) sa stanovuje spoločný výklad zmluvných strán dohody, pokiaľ ide o neuplatniteľnosť článku 26 ods. 2 písm. c) Zmluvy o Energetickom spoločenstve v rámci EÚ, ako aj následná neexistencia akéhokoľvek právneho základu pre rozhodcovské konania v rámci EÚ, ako sa uvádza vo vzájomnej dohode.

¹ Rozhodnutie Rady a Komisie 98/181/ES, ESUO, Euratom z 23. septembra 1997 o uzavretí Zmluvy o energetickej charte a Protokolu energetickej charty o energetickej účinnosti a súvisiacich environmentálnych aspektoch Európskymi spoločenstvami (Ú. v. ES L 69, 9.3.1998, s. 1 – 116).

² Taliansko od dohody jednostranne odstúpilo v roku 2015. Francúzsko, Luxembursko, Nemecko a Poľsko v období od decembra 2022 do júna 2023 takisto začali postup vystúpenia, pričom odstúpenie od Zmluvy o energetickej charte nadobudlo v prípade Francúzska, Nemecka a Poľska účinnosť v decembri 2023, v prípade Luxemburska k 17. júnu 2024.

³ Na mimoriadnom zasadnutí Konferencie o Európskej energetickej charte, ktoré sa konalo 24. júna 2022, bol Ruskej federácii odňatý štatút pozorovateľa.

⁴ Na mimoriadnom zasadnutí Konferencie o Európskej energetickej charte, ktoré sa konalo 24. júna 2022, bol Bielorusku odňatý štatút pozorovateľa a možnosť predbežného vykonávania ECT.

⁵ Rozsudok vo veci C-741/19, Moldavská republika/Komstroy, EU:C:2021:655.

2. PRÁVNÝ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právny základ

Rozhodcovské súdy nerešpektujú rozsudok vo veci Komstroy, z dôvodu neexistencie platnej rozhodcovskej dohody sa sústavne dopúšťajú toho, že nevyslovia svoju nepríslušnosť, a v dôsledku toho rozhodcovské rozhodnutia boli a naďalej sú vydávané spôsobom, ktorý je v rozpore s pravidlami Európskej únie a Euratomu. Tieto rozsudky sú často predmetom exekučných konaní, a to aj v tretích krajinách. Hrozí riziko konfliktu medzi zmluvami a Zmluvou o energetickej charte tak, ako ju vykladajú niektoré rozhodcovské súdy, ktorý by sa v prípade potvrdenia tohto výkladu súdmi tretej krajiny zmenil *de facto* na právny konflikt, pretože v právnych poriadkoch tretích krajín by sa mohli šíriť rozhodcovské rozsudky porušujúce právo EÚ.

Riziko právneho konfliktu môže viesť podľa judikatúry Súdneho dvora k nezlučiteľnosti medzinárodnej dohody s právom Únie. Ak má byť Zmluva o energetickej charte zlučiteľná so zmluvami, musia sa podľa Komisie odstrániť všetky riziká konfliktu. Energetická politika Únie musí zahŕňať dosiahnutie súladu s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie a zabráňovať konfliktu medzi Zmluvou o energetickej charte, aktom práva Únie, Zmluvou o fungovaní EÚ a zmluvami EÚ. Vzhľadom na postoj rozhodcovských súdov bude dôležité, aby sa toto riziko riešilo z hľadiska medzinárodného práva. Na tento účel Komisia rokovala o Dohode o výklade a uplatňovaní Zmluvy o energetickej charte medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu a ich členskými štátmi.

Dohoda je nevyhnutným opatrením na dosiahnutie cieľov energetickej politiky Únie, ako sa podrobne uvádza vyššie. Zmluva o Euratome neposkytuje potrebné právomoci. Rozhodnutie povoliť podpísanie dohody v mene Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu by sa preto malo prijať na základe článku 203 Zmluvy o Euratome.

• Proporcionalita

Európske spoločenstvo pre atómovú energiu je takisto zmluvnou stranou Zmluvy o energetickej charte, a preto je na Rade, aby rozhodla, či by sa Euratom mal stať zmluvnou stranou dohody o výklade uvedenej zmluvy. Existujúca judikatúra Súdneho dvora Európskej únie a početné intervencie Komisie pred rozhodcovskými súdmi a súdmi tretích krajín nestačili na zabezpečenie účinného vykonávania práva Únie a na odstránenie rizika konfliktu medzi Zmluvou o energetickej charte a Zmluvou o fungovaní EÚ a zmluvami EÚ. Akt, ktorý sa má prijať, musí byť aktom medzinárodného práva, aby mal požadovaný účinok na rozhodovaciu prax rozhodcovských súdov. Komisia sa preto domnieva, že vhodnou odpoveďou je prijatie nástroja vo forme dohody medzi zmluvnými stranami o výklade zmluvy.

3. VPLYV NA ROZPOČET

žiadny

4. ĎALŠIE PRVKY

V neskorých fázach rokovaní o dohode bola vznesená možnosť vydať vyhlásenie o právnych dôsledkoch rozsudku vo veci Komstroy, aby sa mohol ihneď formalizovať spoločný výklad, ktorý je obsahom vzájomnej dohody. Komisia podpísala uvedené vyhlásenie v mene Únie.

Návrh

ROZHODNUTIE RADY**o prijatí Dohody o výklade a uplatňovaní Zmluvy o energetickej charte medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu a ich členskými štátmi zo strany Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu**

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, a najmä na jej článok 203,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu⁶,

keďže:

- (1) Súdny dvor Európskej únie rozhodol vo veci C-741/19, Moldavská republika/Komstroy, že článok 26 ods. 2 písm. c) Zmluvy o energetickej charte sa má vykladať v tom zmysle, že sa neuplatňuje na spory medzi členským štátom a investorom z druhého členského štátu, ktoré sa týkajú investície, ktorú tento investor uskutočnil v prvom členskom štáte.
- (2) Rozhodcovské súdy však naďalej uznávajú svoju právomoc a vynášajú rozsudky v konaniach v rámci EÚ údajne založené na článku 26 ods. 2 písm. c) Zmluvy o energetickej charte. Podľa judikatúry Súdneho dvora Európskej únie sa každý takýto rozhodcovský rozsudok musí považovať za nezlučiteľný s právom Únie, najmä s článkami 267 a 344 ZFEÚ. Takýto rozsudok teda nemôže mať žiadny účinok, a nemožno ho ani vykonať na účely zaplatenia náhrady škody, ktorá sa ním priznáva.
- (3) Vydávaním takýchto rozsudkov v rozhodcovských konaniach v rámci EÚ sa ohrozuje účinné vykonávanie práva Únie. Hrozí riziko konfliktu medzi zmluvami a Zmluvou o energetickej charte tak, ako ju vykladajú niektoré rozhodcovské súdy, ktorý by sa v prípade potvrdenia tohto výkladu súdmi tretej krajiny zmenil *de facto* na právny konflikt, pretože v právnych poriadkoch tretích krajín by sa mohli šíriť rozhodcovské rozsudky porušujúce právo EÚ.
- (4) Riziko právneho konfliktu môže viesť podľa judikatúry Súdneho dvora k nezlučiteľnosti medzinárodnej dohody s právom Únie. Riziko právneho konfliktu by sa malo odstrániť. K dosiahnutiu tohto cieľa by malo prispieť prijatie nástroja medzinárodného práva, ktorým sa stanovuje spoločný výklad signatárov o neuplatniteľnosti článku 26 Zmluvy o energetickej charte ako základu pre rozhodcovské konania v rámci EÚ.
- (5) Komisia v mene Európskej únie a EURATOM-u a členské štáty úspešne ukončili rokovania o podmienkach takejto dohody. Spoločný výklad obsiahnutý v uvedenej dohode bol zopakovaný vo Vyhlásení o právnych dôsledkoch rozsudku Súdneho dvora vo veci Komstroy a spoločnom porozumení o neuplatniteľnosti článku 26 Zmluvy

⁶ Ú. v. EÚ C ..., ..., s.

o energetickej charte ako základu pre rozhodcovské konania v rámci EÚ z 26. júna 2024.

(6) Dohoda by sa mala podpísať s výhradou jej podpísania k neskoršiemu dátumu,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Dohoda uvedená v prílohe sa týmto prijíma s výhradou podpísania uvedenej dohody v mene Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu.

Týmto sa predsedníčka Komisie poveruje určiť osobu(-y) splnomocnenú(-é) podpísať dohodu v mene Únie.

Článok 2

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom jeho prijatia.

V Bruseli

*Za Radu
predseda/predsedička*